

1. UVOD

Cilj kolektivne odbrane je da onemogući timu u napadu da postigne koš. Svi znamo da je to nemoguće. Praktičnije je da pokušamo da onemogućimo napad u onome što pokušava da napravi. To se može postići na sledeći način:

- Usmeravanjem lopte prema šuterima koji imaju slabiji procenat šuta i prema prostorima sa lošijim postotkom šuta, stajući ispred ili igrajući na liniji dodavanja protivnika koji daju najviše poena.
- Brzo vraćanje u odbranu, da smanjimo mogućnosti za postizanje lakih poena koje omogućava kontranapad.
- Teranje šutera da promeni svoju poziciju, pravovremenost izbačaja ili luk svog šuta.

Ako bolje razmislimo videćemo da je cilj kolektivne odbrane ograničiti protivnikovu mogućnost da poentira uz pomoć ove tri stvari. Da bi to postigao trener mora da koristi nekoliko stvari a najvažnija među njima su igrači koji mu stoje na raspolaganju.

Vrhunska košarkaška ekipa je ona koja je u stanju da stalno postiže vrhunske rezultate, ili u najmanju ruku značajne sportske rezultate. Taj neophodan kvalitet je posebno prepoznatljiv u odbrani, jer je dobro organizovana i kontinuirana igra u odbrani osnovna investicija za postizanje vrhunskih rezultata. Kvantitet i kvalitet odbrambene igre jednog tima posredno određuje kvalitet napada. Oslanjanje samo na napad i na „takozvane“ napadače je prevelik rizik.

Moderni košarkaš je onaj koji ima isti, ili približno isti doprinos i u odbrani i u napadu. Nepisano pravilo je čak da i vrhunske ekipe imaju jednog dana procenat efikasnosti u napadu ispod proseka, da bi već sutradan, sa istim igračima, i istim načinom igre, njihova efikasnost napada pala ispod uobičajenog procenta. Napad se može ponekad improvizovati, na primer: ako su u timu četiri prosečna igrača i jedan dobar. Tada se u nekim delovima igre može omogućiti najboljem napadaču sigurna pozicija za realizaciju i na taj način održati rezultat. Međutim, ako od pet igrača u odbrani samo jedan od njih, iz bilo kojih razloga, ne igra dobru odbranu, protivnik će to uočiti i organizovati „težište“ napada na tog igrača. Tada koncept i snaga odbrane neće imati potreban kvalitet za postizanje rezultata u celini. Često se kaže da je odbrana ogledalo kohezivnosti jednog tima, jer zahteva bezkompromisnu igru svih pet igrača i pokazuje vrlo jasno i precizno volju igrača da pomažu jedni drugima. Timske odbrane zahtevaju vrhunsku saradnju svih pet igrača.

Ovaj rad se bavi kolektivnom odbranom koju sam ja kao trener košarkaškog kluba „Bratunac” izabrao za svoj tim. Do odluke da kao osnovnu odbranu za svoju ekipu izaberem kolektivnu odbranu „čovek na čoveka“ sam došao analizirajući kvalitet sopstvene ekipe. Baveći

se se tom analizom uzeo sam u obzir dva faktora - individualne karakteristike ekipe i filozofiju igre. Pod individualnim karakteristikama tima smatram da su najvažnije: timska brzina, visina i igračko iskustvo. Takođe, kada govorim o trenerskoj filozofiji, smatram da je važno reći da je dobar trener onaj koji zna da prepozna upravo kvalitete ekipe i da shodno tome određuje filozofiju igre u odbrani. Velika je greška koristiti, na primer, agresivnu odbranu ukoliko ekipa ima spore i visoke igrače. To na vreme treba prepoznati i izgraditi filozofiju koja će biti najefikasnija. U odbrani, košarkaška filozofija obuhvata donošenje odluke o četiri stvari: da li da koristimo agresivan ili pasivan stil igre, da li da koristimo zonu ili odbranu čovek na čoveka, ako koristimo zonu koju vrstu postavke da koristimo, i da li (ili kako) da odigramo presing.

Analizirajući ekipu košarkaškog kluba „Bratunac”, koja u rotaciji koristi samo osam igrača, i u čijoj petorci su uglavnom tri visoka i dva niska igrača, kao logičnu odluku sam smatrao da osnovna odbrana bude „čovek na čoveka“ u „6,75“ (unutar linije za tri poena). Pored ove odbrane ekipa je igrala i zonu 2 - 3 usko i zonski presing 1 - 2 - 2 na pola terena sa prelaskom u zonu 2 - 3. U diplomskom radu će biti reči samo o osnovnoj odbrani „čovek na čoveka“.

Pored posmatranja svoje ekipe, bavio sam se i analizom moderne košarke, odnosno time koji se to napadi u savremenoj košarci najčešće koriste. Došao sam do zaključka da bi kolektivnu odbranu trebalo u bazi spremati da se odbrane upravo od napada protiv kojih ćemo i imati posla. Dakle, pre skautinga i početka sezone mi smo radili i uvežbavali odbrambene principe od ovih napada, tako da nam je kasnije, sedam dana pre utakmice, bilo dovoljno samo da ih ponovimo. Ti najčešće primenjivani napadi koje koriste sve ekipe u manjoj ili većoj meri su: „fleks“, „boks“, „dijamant“, „rog“ i „pick and roll“ napad.

Diplomski rad se sastoji od teoretskog dela rada u kome će biti objašnjene osnovne činjenice vezane za kolektivnu odbranu „čovek na čoveka“ i od istraživačkog dela rada u kome će biti objašnjeni osnovni odbrambeni principi od najčešće primenjivanih napada u savremenoj košarci, a do kojih sam došao vodeći ekipu košarkaškog kluba „Bratunac” sa mesta trenera, u takmičarskoj sezoni 2011/2012. Ekipa se takmičila u Prvoj ligi Republike Srpske i plasirala se u plej of završnicu za ulazak u Premijer ligu Bosne i Hercegovine.